

დიდი

გვერდი 24
საქართველოს მთავრობის განცხადება

№3. 2005 წლის

კულტურის უნივერსიტეტი
საცნობოდად თავისი მიზანი:
კიბი არის, ხიდის მოსულია,
სად არის, წიავე ხადათ?

ლოცვა

უფალიო, შეწთა მცნებითა
გულწერე და ვიწერ თრთოლვითა,
ვახარებ მაძას, დედასა
წაღმართად გარჯა-შრომითა.

მაღდიი მომკერძე, მინათე
გონება დვთიურ გზნებითა,
მაცოცხლე შენი სიმართლით,
მატარე შენი გზებითა.

ლალი ჯაფარაშვილი

მავიღი დღი

ციც დანგარზე
ოქრო დნება,
მხის სხივებად
იღვენთვება,
სიურცებები ნანაობს;
დედამიწა
ახელს თვალებს,
ქარბარით
ამრიალებს
ტქის ჩრდილების
მარაობს.

ერთ ციცქნა სხიებს,
ქარაჭუცას,
სეტი ფეხი
გადაჟღება,
ნოდილი გადაჟუარა;
ვაჩის ლენწერე
ბორეინას წვეთი,
მეტრე ციდიან
მამა ღმერთი
ამწალობებს
ქვემანას!

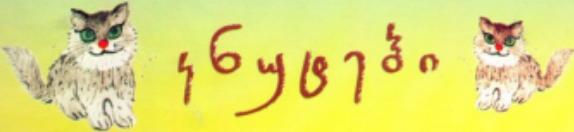
მარიამ ციცლაურ-ძიმიგური

ნია-ნია ნიკონია

წია-წია-წიათნია,
კრომანენი გვიპოვა:
მაძას - ღერა,
ღერას - შეიღი,
შეიღი - ღიმიღი,
ღიმიღი - მწერ
გაფორთვილა საქართველოს
სიცოცხლის და რწევის ნე!

მხატვარი
მანანა მოწილავე

გული

საუზმეტებ ბებიამ ამბავი მოიტანა, ჩვენშა გატამ კიბის ქვეშ ხუთი ქუტი დაფარარ. ბამშვებმა კურუბი ცეკვატება. უფროსისა შვილიშვილმა, ღალიშ, წარმა ზემოთ აზიდა და თქვა: - რატომ „დაფარა?“ - „მოიგო!“ თუ კი შეველიამ უყრი მოიგო, კატამ... ასრი მამამ გააგრძელა: - ზოგიერთ ცხველზე, ღირზე, ძაღლზე, კატაზე ასე ამბობენ, ასე მოიებული.

- შობა! - სიტყვა გამოიკვეთა ზაზამ.

- შობა, შობა, - ღიმილით მიუბრუნდა მამა და ბიჭის შუბლზე ქოჩორი ჩამოუჩერჩა.

ბამშვები სუფრიდან ჩეველებრივზე ადრე წამოიშალნენ. შეწუუბებული ბებია თავს ვეღარ იკავებდა. ორი განგიძივრებული კატა ოჯახს იხედაც ჰქავდა. სახურავაზღდით ქაბი ვერ დაუდგა სამზარეულოში, - კატები იმავ წუთს ცნერის კოფენენ მაგ.

- რად მინდა ამდენი ტატა, გაწუთა მაგათი სიხილა, - ქიოქიოშება ბებია, მაგრამ უცემ ტორი შეიცვალა და თითქმის მუჯარით მიმართა შევღის:

- თუ ღმერთი გწამს, მომაშორე ეს ცინდღები.

- რას გვიშლიან, თაგვებს იჭერენ, თავსაც თვითონ ირჩენენ, - უასეუბა მან.

ბებია შეიღის ხურობამ აღაშევოთა:

- შეგიძ კატა მტრისას! არა, არა, მომაშორე, წაუკენე!

- სად წავიდებან, ადამიანი?!

- გადაფრე!

კიბის ქვეშ ბამშვების ჩორქოლი და შებენ-გამორბენა ატჟადა. ჰყელა გამაღლით ცდილობდა, რაღაც ეღონა. დათომ და გოჩამ დედისა და შეიღების გადამარცვა არჩინა.

- მანიც აირვანი, - თქვა ზაზამ. პატარა ევ-გნინ ერთი ქუტი უბეში ჩაისვა, და აა, ამ ღროს, თვალებგაბრწყინვულმა ღალიშ ტაში შემოქრა:

- მოდით, ქუტის ჩვენი სახელები დავარქ-ეთ, - თქვა და მცირეოდენი დუმილის შემდეგ დაქადნებით განაგრძო:

- ქანით, რომელს გაგიმეტებენ!

ეს ასრი ვეღას მოეწონა.

ბებია ჯერ კიდევ სუფრას აღაგდება, როცა

კარებში ღალი გამოჩნდა. ხელისგულზე პატარა, თვალზეცულა ქუტი დაესვა და საჩერებელი თითოთ ცხეკისზე უყრიბოდა.

- ამ პატარა გამურულს ღალი ჰქვა, - თქვა მან და უფროსებს არტისტულად გადახედა.

შერე თოახში ზაზამ შემოყო თავი. იდავეში მოხრილ მელავზე მხილოდ უშეფულა ღუნდლი მოუწანდა.

- ამას ზაზა ჰქვა, - განაცხადა მანაც და ღალის გვერდით დადგა. ზაზას დათურა და გოჩიქო შემომკენენ. მათაც თავ-თავიანთი სახელები საგარეო ანუკებს კრუტებს. ბოლოს ნაბოლარა ევ-გნინ შემოჩანქურდა:

- ამ პატარებინტელას ვვე ჰქვა, - თქვა მანაც და ხელით მასური გაიქაჩა. მაა, - გაისმა სუსტი გნავილი. ბიჭმა უბიდო ქუტი ფრთხილად ამითიყანა მათმო.

თოახში სიჩუმე ჩამოვარდა...

ადგილიდან არავინ იძეროდა. მხოლოდ დედა კატა ებლობებოდა ბამშვებს უქებში და ნებივრად აპრეხილ კუდს ხან ერთს, ხან მეორეს აღერისოთ უთავუნებდა.

- ეს რამ მოაფიქრათ ამ შეკვენებულებს, - ბეზუღებდა სამხარეულოში ბებია და საღლაც, ღრმად გულში, ჩუმად ეღიძებოდა.

შატრუარი
ზაზარ დებისამი

მამლაზინება

იმშობთ ქრთხა იმშავხა
და დაიჯერეთ გულითა;
თუ ამას ტესიდას გამოიბდე,
ბალღებო, წაჭიდე სულითა.

უღელაბ უღლიდი კარტბზე,
შინის მისებლისა ჩანია;
ციდას მომქმნელა უიფლიდა...
„ნეტავ, ვის აუგანია
ცაში მამალი?“ - კიფტრუ
და აფხედე სწორდა.
ქორი მიფრინაუს და ქრთი
არ მომქმნენა ორადა.
მაგრამ რის რის? კიფლი
მეშმის... დაუგერის შერია
და გავრჩიე, ქლანებზე
ქორს მამდაჟინება უპერია.

მძძებ, თან უიყის მამალი,
თითქოს იქ არაფერია;
თითქოს დედლებში სირნობს,
ქორს როდი დაქმეტრია.

უნებირი წამებდა სიცილი,
დავიწე წერა შირვერია.
გორს მიუფარხნან, რადა ქნეს,
როდი რამ კიცი იმისა.

მე ამას ვამბობ, სხვა რა ვთქა:
ქნელა-ერ დამიჯერია,
რომ ცირკელებშიც ბედნიად
მსდალთან გულადიც რევია.

თორებ ვის გაუცონა
იმ დროს მამალი კიოდეს,
როს ქორი შემას უკირობს, -
ან წელული არა სტიოდეს?

ტკიფილით, დადა, სტეიოდა,
ამას რად უნდა ფიცია, -
მაგრამ ასეა მუდამა,
ვინც მნენ და გულით მტკიცია.

ტევიან, - ერთხელ შეღამა
კაცბი და ქირაო,

წამოწევა განარტესული
და ჰქომა დაუშირაო.

ქაჭამა უთხრა, - იდოცი
შენის შეიღების შექსა:

შეცა კენიანდები და ღმტრთი
შენც მოგიმართავს ხელსათ.

და ჟედა დიდი ამინადა

მოპევა ლითის დიდებასათ,
მუხლის ქრის, ზირფერის წერასა,
წერილ ხეპავდ გაღობასათ...

თავის ჰეჭამი უშემტეს
ეღლოდა წეაღლობასათ.

კაცბის დრო დაპრჩა, კაფრინდა,
გაუდგა თავის გზასათ,
მედას ქვედი წაუხდა,
ახლა იძინდა ვასათ.

ტიროდა: ბედის დაშეპარტევლას
ახა-ვაკედანი შეღამათ.

კაცბი პირში მეტირა,
რადას შეეთხოვდი ღმტრთსათ?!

„ნატარევლი“
№10, 1907 წ.

ჯაფრის ამოურა მამაღალსა
სხვითა არაფრით შეეძლო;
რამ არ ჟეიფლა, რა ჟენა,
მაშ ვაჟაცხ როგორ გავძლო?!

მტრის გუდის მოსაკლავადა,
სხვა თუ კედარა იღონა,
გუდის ბრაზი შემოწოდია
მხოლოდ ქვიდვით იფონა.

მაღლიდან ქათმებსაც ამცნო:
„მნახეთ, გმირებდად ჰყავბებით,
არ მეშინიან სიკედილის,
თქვენსაქით არა ჰყედვებით.“

სხვითა არ ვიცი, და მე კი
ვთქვი: „ერთად, მამდავაინწაო,
წაწმდეს, ვანაცა მექ ფერი
ვაქცაცი დაამიწაო.“

„ნატარევლი“
№5, 1907 წ.

მხატვარი ვაჟა ქარებელი

მწერალი

საქართველო
კულტურული მემკვიდრეობის
მინისტრის მიერაცხვის მიერაცხვის
მინისტრის მიერაცხვის

ოდესაც ერთი მოხუცი ცოლ-ქმარი ცხოვ-
რობდა. ერთი დღეს ბერიკაცი მინდონში წავიდა
სამუშაოდ და რახა ხედავს?! მზე და მოვარე კა-
მათობენ. მათ მოხუცი შეიძენეს და პითიქეს:

- გზა დაგვიღოლუნა, ბერიკაცი. ერთი
გვითხარი, მზე სკოდა თუ მოვარე? ჩვენგან რო-
მელია ამ სამარიოსის უძველესო?

- მზე დღისითა უძველესი, მოვარე კი და-
მითაო, - მოუვრ მოხუცი.

ისინი ძლიერ ნასიამოუნები დარწენებ და ბერი-
კაც პითხეს, როთი დაგასაჩუქროთ?

- რაც გინოდეთ, ის მომეცით, ქმარიღილი
ვიქწებით, - უპასუხა მოხუცმა.

მაშინ მზემ და მოვარემ მას ქათამი მისცეს:

- ყოველთვის, როცა ეტევა ლირუები დადე“,
დადებსო.

წაიყანა ბერიკაცმა ქათამი და გზაში უთხრა:
ლირუებ დადორ. მანაც დადო.

შინ გახარებული დარწენებდა და დედაბერს
კარგი ამბავი ახარა. მერქ საქათმის გასაკეთებ-
ლად ხელოსანს მოიყანა, ცოლი კი გაატორთხი-
ლა: არაუცრი უთხრაო.

ხელოსანი მოვიდა და საქათმის ქეთებას შე-
უდგა. დედაბერმა საიდუმლო ვერ შეინახა, კვე-
ლაფერი უამბო და მერქ ქათამს ლირუების დადე-
ბა უბრძანა. მანაც დადო.

ციირქმა ხელოსანმა ეს რომ დაინახა, საქათ-
მში ხევა ქათამი ჩაევა, ლირუებს მდგებული კი
თან წაიყანა.

მოხუცი ცოლ-ქმარი ქათამს საცენეს უქრიდა-
თავიანთი ვერანა. რა იციდნენ, რომ იგი ხელო-
სანს ჰყავდა წაფენილი!

რამდენიმე დღის შემდეგ ბერიკაცს ფული
დასჭირდა. აიფანა ქათამი და უთხრა: ლირუები
დადეთ, მაგრამ ამაოდ. მიხვდა, რაც მომხარიყია.
ხელოსანთან მივიდა და ნაჯერდალი უქან მოი-
სხოვა. რაც იყო იყო. საიდუმლო შენც გაიგე. ქ-
თამი დამბრუებ და რამდენ ლირასაც დადებს,
შეაზე გავიყოთ, - შეეცვენ.

- არ მინახიარ, არ გიცნობ, არ მესმის, რას
მეუპნება. აქედან გამეცალე, - უთხრა ხელო-
სანსა.

საწყალი მოხუცი შინ დაღონებული დაბრუნ-
და, მეორე დღეს კი ისევ თავის მიხედონში წავი-
და სამუშაოდ.

გზად ნახა, მზე და მოვარე ისევ კამათობდ-
ნენ. ბერიკაცი დაინახეს თუ არა, პითხეს:

- გზა დაგვიღოლუნა, მოხუცი. გვითხარი,
მზე უფრო მეტად ანათებს თუ მოვარე?

- მზე დღისით ანათებს უფრო მეტად, მოვა-
რე კი ღამითო, - უთხრა ბერიკაცმა.

მზემ და მოვარემ დღიდ მაღლობა გადაუხა-
დეს და პითხეს: რა მოგცეთ?

- რაც გაგიხარიდეთ, - უპასუხა მოხუცმა.
მაშინ სულია მისცეს და უთხრეს:

- სანამ შინ მიხვდა, გაშალე და, რა საჭ-
მელისაც ინატრებ, განნდება, მაგრამ გაუფრთხილ-
დო, არ მოგაპრონო.

- ნუ ინაღვლებთ, ახლა ვიცი, როგორც უნ-
და მოვიცეო, - უპასუხა ბერიკაცმა.

აიღო სულია. გაშალა და, რაც უნდოდა, შე-
ჭამა.

შინ გახარებული დაბრუნდა და ცოლს ქარგი

მზემ და მოვარემ შას ერთი დიდი შეშის ნა-
ჭერი მისცეს და დაარიგეს:

- არ დაგავიწყდეს: რაც უნდა მოჰუძულობელი
სოფეს უთხრა, „არ სცემო“.

ბერიკაცმა წაიღო შეშის ნაჭერი. გზად ვერ
მოითმინა და უთხრა, არ სცემო.

შეშის ნაჭერმა მაშინვე ცემა დაუწყო. მოხუ-
ცი მოთქმდა და ცველრებოდა, თავი დამანქცო,
მაგრამ ის არ ჩერილობოდა.

ბერიკაცმა შინ ნაცემი დაბრუნდა.

შეიფიქრა: ამით ქათამსაც დავიძრუნებ და
სუურასაცო. ხელოსანთან მიეიღო და უთხრა, ჩე-
მი ქათამი მომეციო.

- არ გიცნობ, არ მინახიხარო, - უპასუხა
მან.

მაშინ მოხუცმა შეშის ნაჭერს უთხრა, არ
სცემო.

შეშამ ხელოსანს ცემა დაუწყო. ხელოსანი
ისე შემინდა, რომ მოხუცს ქათამი მშინვე დაუბ-
რუნა. ბერიკაცმა შინ წაიყანა და საჭაომეშა ჩა-
ვა.

ახლა ხელმწიფელსთან წავიდა და უთხრა:

- მეუვო, კარგა ხანია ჩემი სუურა შენთანაა,
ახლა კი დამიძრუნეო.

- აქედან გამეცალე, თორემ ჩემს ლაშქარს
კურნიანებ და მოგდლავნო, - უპასუხა ხელმწი-
ფელ.

მაშინ მოხუცმა შეშის ნაჭერს უთხრა, არ
სცემო. მანაც მეუვს ცემა დაუწყო და სიკვდი-
ლის პირა მიიყვანა. ხელმწიფელს ძლიერ შეეშინ-
და და ბერიკაცმა სუურა დაბურუნა. მოხუცმა
აიღო, შინ წავიდა, თავის დედაბერიონ ერთად
დაჯდა და ჭამა-ხმა დაიწყებ. მას შემდეგ მათ-
ვის ცუდის გაეკეთებას ვერავინ ბედავდა.

ახალი აპრილის მინდან მცაობება
მაია პაპაშვილება

შატატვარი
პირიპი ჩაჩანიშვი

ამბავი შეატყობინა. სუურა გაშალეს. ჭამეს და
სევს, რამდენიც მათი გულს გაუხარიდებოდა.

ასე იქცოონენ ჭაველლებ და უზომიდ ქმა-
ფოფილები იყვნენ. რაც უნდოდათ, ცველაფერის
უშრომლად სუურაზე პოვლობონენ.

ერთ დღეს მოხუცმა დედაბერს უთხრა:

- მოდი, მეუვ დაგპატიფოთ თავის ლაშქარ-
თან ერთადო.

- მართალი ხარ, ბერიკაცო, - დაეთანხმა
დედაბერი, - ხელმწიფე ჩვინით ქმაფიფილი დარ-
წებაო.

მოხუცმა მეუვე თავისი ჯარით შინ მიიწვეა.
ხელმწიფე გაიცდა, მაგრამ, ბერიკაცისთვის რომ
არ ეწყინიბინია, ლაშქართან ერთად ეწევია. მო-
ხუცმა ეს სუურა გაშალა და მეუვს უთხრა, რაც
გურუდეს, მიირთეთ. ნამდვილი სასწაული იყო!
სუურიიდან ნუებარ-ნუებარი საჭმელები და ძევლი
ღინიობი მოედინებოდა. ხელმწიფემ ბერიკაცს
პჰიოთხა, სუურა სად აიღვო. მოხუცს არ უნდო-
და მისივის ეფექტები მზისა და მოვარის შეახებ
და, ჩემს მიღლოშით, უპასუხა.

- ბერიკაცო, შენ და შენს ცოლს ახეთი სუუ-
რა რად გინდათ, მარტონი ხართ, მე კი ჩემი
ლაშქრისთვის მეტოდებაო, - უთხრა მეუვე.

ხელმწიფემ მოხუცმის ჩვილის ფური არ
ათხოვა და სუურა თან წაიღო.

ხაწყალმა ბერიკაცმა ბერი იტირა, მერე კი
მინდონში სამუშაოდ წასკლა გადაწვეიტა.

მიდის და ხედავს, რომ მზე და მოვარე ისევ
ჭამითობენ.

- გზა მშვიდობისა, მოხუცო. გვითხარი, ვინ
უფრო ღამაზაა, მზე თუ მოვარე? - პჰიოთხეს ბე-
რიკაცს.

- მზე დღისითაა უფრო ღამაზი, მოვარე კი
ღამითობა.

მილაკუდას ნათევამი

ისე მშია,
ისე მშია,
კუჭი იხს მაქეზებს,
რომ ვიცოდე,
ქათმებია,
ძღარავებრს დავიძები, -
უცომალდოდ,
უკაფანდოდ
გაფერინდები მოვარენს.

კატა. კევტი და გოფი

გადახვევია გატა
თავის ქუტებ,
ტებილდა სძინავს და
კრუტების:
- კრუტ, კრუტ...
მიუხსლოვდა გოჭი და,
- ღრუტ, ღრუტ...
გატამ ასწია თათი და:
- ღუტ, ღუტ!

ლომი ლომი მიუგზავნა
ბაწაწინა ბეღერა,
შეუთვალია მესტუმრეო,
დაგინვები მეფურად.
არწივება თქვა: - რას მიპირებს
ლომი ფაფარიანი?
თუ ვეონივარ ფრინველი მეუსი
ბრივე, თაფარიანი?
ტექი უნდა შემიტექოს,
დობახიას მხეცები,
ვინაც შერს ჩემი ფრთები,
იმას როგორ კუწევი? -
ჩამოხმახა: - მანდ რა მინდა,
აქ ამოდი, ბუხუნავ,
შენი სახლი ჩემს კოშებთან
მოგაწევნო ხუკულად.

ტრაბახა თაგვი

ერთი თაგვი ტრაბახობდა:
- გატა ჩემი მმაცია.
უცინ „მმაცაც“ თვალი მოპერა,
შიმისაგა გააცია,
თავის მიმექ თაგუნები
გუდიანად გააცია:
- კვრ უკურებოთ ამ ბაქას,
რა გმირი და მამაცია?

ღწნვობები

1. გაისვრი, გაწეზუნდება
და უმაღლ უგან ბრუნდება.

4. მაყთელია, მიღია,
იღუნება, რბილია,
არის რეინის მაგვარი,
თუმც არ არის მაგარი.

6. თვითმფრინავია ნამდვილია,
თუმც ნა ჭერები ფანერით,
მოძრაობს, დაფრენს უძრავოდ,
იცი, რა ჰქონდა? . . . . .

2. მქანეა და ტბილია,
სამურაბე ჩილია.

5. შიგ ნით გეხა არის მრავალი,
აქეთ და იქით სავალი,
მაგრამ გარედან ერთი აქეს
შესავალ-გამოსავალი.

3. გაუარებს, ცხადია,
საიდური რეც არის,
ენიჭალებეს მასლობლიად
დეს ა სეთი ტამარი.
რჩება გაოცეული
ცეცხა მისი მასხველი,
ისო ა-ჟე იწება
ამ ღმრთის სახლის სასელი.

ცეკვაზის ეკათაზალი ცხოვალები

შორს, ციც ისლანდიის კუნძულზე, ერთ მოგზაურს უნახავს ნავის მკეთებელი თაგვები. „მე ვნახები, — ამბობს მგზავრი, — ექვსმა თუ ათმა თაგვება ერთად მოიყარათავი, აირჩიეს სასუქის გამხმარი, თხელი ნაჭრები, დაანეცეს ზედ ხილი და სხვა საზრდო, მიათრიეს იმ მდინარესთან, რომლის მეორე ნაპირზე უნდა გადასულიყვნენ, შეაცურეს წყალში ეს სასუქის დატვირთული ნაჭერი და თვითონაც შემოსხვენენ ზედ, ისე რომ თაგვები საზრდოსკენ მიიშვირეს, ხოლო კუდები წყალში ჩაუშვეს. შესაძლებელია, რომ კუდებით ურუებდნენ* წყალს. ამგვარად გადადიოდნენ მეორე ნაპირზე“.

სხვებსაც უნახავთ მოგზაური თაგვები. ისინი ყვებიან ტრომინის „მსგავს სოკოზე“, რომელსაც „ნვიმის სოკოს“ ეძახიან. თურმე თაგვები პოულობენ წვიმის სოკოებს, შიგ აწყობენ თავიანთ საზრდოს, უდებენ ნავებზე და გადაადიოდნენ მეორე ნაპირზე.

ინგლისში იცის ერთგვარი მსხვილი ობობები, რომლებიც ბალახებისგან აკეთებენ ბურთივით მრგვალ ნავებს, ქსელით ამაგრებენ, ჩასხდებიან შიგ და დაცურავენ წყალში.

მნერები ხშირად ცვივიან წყალში და სწორედ იმათ დასაჭერად მოგზაურობენ ობობები. მთელი ზაფხული ამგვარად ნადირობენ.

ამერიკელ ჭიანჭველებზე კი აი, რას მოგვითხრობენ მოგზაურები:

ჭიანჭველას ჯარი მიადგა ერთ მდინარეს, მეორე ნაპირზე უნდოდა გადასვლა. განიერ მდინარეზე ეს ადვილი მოსახერხებელი არ იყო. ჯარი მიდიოდა ნაპირ-ნაპირ და თითქოს რაღაცას ათვალიერებდა. ნაპირი მაღალი იყო და ბალახით აბიბინებული.

კარის ცალი

გათხან
გილოვანი

***

უჩინძანინი მეზაფრია,
რაც თავი მასხოვებ, გზამია,
მიდის და მიედინება,
არცა სწულრია, არც შია.

***

უუბრმა უუსო-უაავსთ
ჰირამდე სახთლის ჭონები
და ქრე ბაეძვებ უბზეა -
ჩქარა, კოჭზები, კოუზები!

გილოვანი ცალი

***

ცალი მსარით ასია,
მიღი-მოღის ცალით,
მომსულებიც და წამსულებიც
მას ხელს არმევეს წრმალვით.

***

პაწაწინა ნიაბგ მოაგავს,
კადეუზე ცოცავ არ ბეზრდება,
გრძელ ქადს ხელი ძევა აროვებს,
იცის, მაინც გაეზრდება.

„ნაკადული“
N21, 1910 წ.

ბოლოს მიადგნენ ქვიშიან-
სა და დაბლობ ნაპირს. აქ ჯარი
შედგა და ჭიანჭველებმა ნინ და უკან
სირბილი დაიწყეს. „მე შევნიშნე, — ამ-
ბობს მნახველი, — რომ პირით ნაფოტე-
ბი მიპქონდათ ნყალთან: ნაფოტებს შეა-
ცურებდნენ ნყალში და თვითო-
ნაც ზედ სხდებოდნენ.

მეორე რიგი ჯარისა ნაფოტებზე
მსხდომ ჭიანჭველებს პირით იჭრდა, ფე-
ხებით კიდევ ნაფოტებს იმაგრებდა, რომ
ნყალს სათითაოდ არ ნაელო ჭიანჭველები
თავ-თავიანთი ნაებით. მეორე რიგი ჭი-
ანჭველებისა ისე იქცოდა, როგორც პირ-
ველი. ასე რომ, ყოველი ჭიანჭველა იჯდა
თავის საკუთარ ნაეში. მალე ურიცხვი ჭი-
ანჭველა მოეფინა მდინარეს. ჭიანჭველე-
ბით ერთმანეთზე გადაბმული ნაები
ნყალმა გაიტანა მეორე ნაპირას. ვიდრე
ჯარი მთლად არ გადაიდა, ამგვარი მუ-
შაობა არ შეწყვეტილა.

„ნაკადული“
N21, 1910 წ.

* ურუებს — სავალ გზას აძლევს წყალს.

პარგი ბიჭი

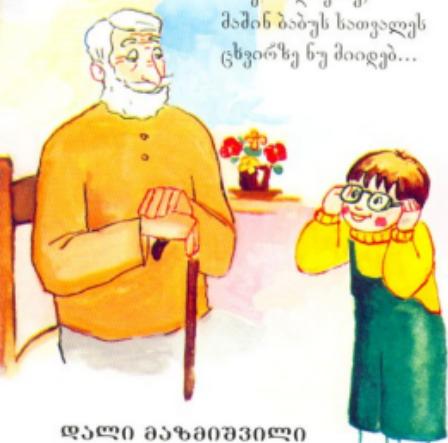
მართლდა თუ ხარ ქარგი ბიჭი -

არ ჩაიდო შიორში თითი,

ნუ დაახვევ ბაბუს თაფტრეს

და უკედი სიცილ-ხითხით.

თუ გაინდა, რომ დაიხასია
მანქანა და კიბე,
მაშინ ბაბუს ხაფაღაღე
ცხვირზე ნუ მიიდგა...

დალი მაზომაზილი

კასახის ვადრება

ყველ ნუ ჩახვალ, შექო,
ცოტა მაღრიველ,
ცა და მიწა ერთხელ კიდევ
დამალოცებისეთ,
კეირტი დამრჩა გასაძლევი,
გაძმლევენეთ!

ბალ-ცამალი ბალამნარა

აშ ბალს ჩიარა ჩიტები
ეპნევენ, არ ემდერან,
ტებილი იშიორშ არ არი -

ტენია - გარეულია.

ევლურ ბალ-წამალს ემასია
ბებიკუ... და უცინება:

- რაც ბალამნარ მივირთვი,
არ მემართება ციება!

3260 ჩხილვაპა

რამა

ერთი შეხედეთ ამასა,

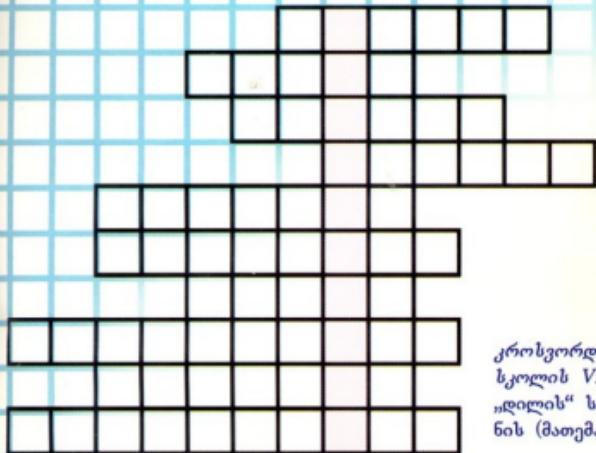
ამ დარბაისელ ქამასა -

ჩენი ჰატარა ტუისირი

მორთო და კალამაზა;

თვალით კვანიშნებს, არ ენდოთ
სოკოფურას და შემასა,
თვითონ ჩაუხედა კალათმი
განიკობა და ანასა.

კრონსკორდი შეაღინა კატრეთის საშუალო
სკოლის VIII კლასის მოსწავლემ განა ჯაჭვაებ
დილის "საქამიტვილო ენციკლოპედიის XIII წიგ-
ნის (მათემატიკა) მიხედვით.

1. პორველი მათემატიკისა და ფილოსოფიურისა; 2. სიგრძის საზომი ერთულები; 3. შუაზენიელი მათემატიკოსი, სახელგანთქმული პოეტი; 4. მანძილი, რომელსაც გაიღიას აღამანი იმ დროის განმავლობაში, რაც ჭირდება მზის დისკის პორიტონტზე ამოსას სკლევლად; 5. რომელ ქეყნაში დაარსა პტოლემეებ „მუზების ტაძარი“? 6. ერთ-ერთი ცნობილი ოფიციალი, რომელსაც რამდნობებ ასეული დამტკიცება აქვს, გინების რეკორდების წიგნში მოხვედა. ვის ეკუთხის იგი? 7. მათემატიკოსი, რომელიც საფრანგეთ-ესპანეთის ომის დროს დაშინული წერილების წაკითხვაში ეხმარებოდა ფრანგებს; 8. უძარტევების ფაქტურა; 9. არაიმეტრის გამომგონებელი; 10. ბერძნი მეცნიერი, რომელმაც გამოიკვლეა ექვაზორის სიგრძე.

თუ ქრონიკორდს სწორად შეავსებთ, ფერად სკატში მიიღებთ ბერძენი ფილოსოფოსის სახელს.

„დღიულის“ ლიტერატურული ფონგურსი აქცევად და კითხველებს არატრადიციულ „შეჯარისხაში“ იწვევს – აյ მთავრის ფანტაზია, სანდერული ამბის თხზების უარი და სიტუაცია ძრიდორი მარაგი, რათა გამოყოფილი ორივებიალურად ვაღმისცებული მოსახროაში, სათაურის ჩათვლით, ჰქოლა სიტყვა ერთსა და იმავე ასოზე უნდა იწყებორეს. მაგალითისთვის სახელმა ქველია შეითხულა მატარა ამბავს გთავაშობა:

፩፻፭፻፯

დღე დობულად დაწყო. დასკვნებაა და დარჩეინებული დაქორიდალებ. დათომ დამიძახა: დიტომ დაბალის ლუზე დაკამატია, დაბრა დაკლორიებით.

დიტო დაბატუმის რევენ დაკავშირდინა. დიდიყვით ღონისძიებილი დადგინდა. დიტო და დონიკი? დაიკურება? წილით დაიდა. დარაშებამდე დაიმოგოს დაუკარობა...

მაკვიცეაზი ცაჟადა

შუაგულ ბაღში გამორჩეულად ლამაზი, დიდი, ტოტებგადშელილი თუთოი ბლის ხე დგას. დამწიფებელი თუ არა, გაოქნებიდან და-ლამებაძე მის ირგვლივ ჩიტების ჭიკჭიკი და ბავშვების ურამული არ აღვეა. პატარები მოელი დღე მის ტოტებზე დაცულავენ. ყოველ წელს ასევა - რაც კი ბალი ასხია, სულ ზედ შემოჭამენ. რომ ნახო, გაგიკავირდება, ხის ჭვეშე ერთ წერტილს ვერ ნახავ, რომ ბლის კურკა არ ევდოს. კურკაფენილი დიდი რუდუსნებით დაგვტელს ჰგავს.

ამ დილითაც პირველი ერთი ცქნაფა გოგო ახტა ბლის ხეზე და ჩიტების გაღობას ბანი მისცა. მაღლე სხევებიც შემოუმატენ და ერთად მოიფიქრეს, კველაზე სწორ და მსხვილ ტოტზე საქანელა ჩამოებათ. მაღლე მოიტანეს თოკი და საქანელა ჩამოაბეს, მერე პატა ბალიში, ფერისაღიშს რომ ეძახიან, მოარჩენეს,

დასაჯდომად ჩააგეს და რიგიც დაიკავეს. იმატა ურიაშეულმა და სიცილ-კისიასმა. რაც ბაღი და ღონე ჰქონდათ, გაქანდებოდნენ და გამოქანდებოდნენ. მთელი დღე არ შეუსცენიათ.

იმ ღამით საქანელისამომშეულმა ტოტმა ტანში ტკავილი იღრმოს. ტკავილმა ისე იმატა, რომ ცრემლი თვალებიდან ღაპალუპით ჩა-მოუვიდა.

დიღლაუთენია ჩიორები მორიტინდნენ და რა ნახეს ხის გაჭირვება, სკვდანად აქიჭილებნენ. მაღლე მწეც ამოვიდა. მტრისალ ხეს მიეურა, მცხოვრარე დიღლის სხივებით ცრემლები იქ-როსფრად შეუდედა. მთელ სიგრძეზე ბლის ხეს ცრემლები გამჭვირვალუ ყვითელ-ყვითელ ბურთულებად ჩამოეკიდა.

გოგონამაც, გაიღვია თუ არა, საყარელ ხესთან მიირბინა და გაოცდა. ნეტა ეს რა არის, ეს მძივი ხეს საიდან გაუჩნდათ. მძივის მარცვალს პატა თითო მიაჭირა. რბილი იყო. მერე მოწყვიტა და დედასთან მიირბინა.

- დედი, დედი, ეს რა არის?.. ბლის ხეზე სულ ასეთებია.

- ეგ, შევილო, ფისია, ხის ცრემლია... ბევრი რომ იქანავთ, ხეს ტოტი სტკენია. აბა, შენც რომ გატარებინონ ძალიან მძიმე ტკირთო, ხომ დაიღლება. ხეებ დაიღლადა და იტირა... ახლა ავადა. ხეს თავისი ცრემლი, ეგ ფისი უშევების, მოარჩენს, ოღონდ, თქვენც უნდა მიემართოთ.

- მე არ მინდა, რომ ჩვენს ხეს რაიმე სტკიოლებს. ახლავე ბავშვებს დაუუძახებ და საქანელის ჩამოეხსნით.

საქანელა მაღლე ჩამოხსნეს.

ხეზე შევბით ამითისუნოთქა.

მეტი აღარ უტირია, მაგრამ მაშინდელი ქარვისფერი ცრემლი ისევ ტანზე აქეს აქრული, რომ ბავშვებს, ხელში რომ ჭყავს აუ-ვანილი და ჩაშაქული ბლით უძახინდება, გაახსენოს, მასაც მოვლა და გაფრთხილება სტირდება.

55-

ცკოლია

2005 „დილის“ საიუბილეო წელია. ახლახან საყმანევილო უკრნალი თბილისის 55-ე საშუალო სკოლაში მიიღებული და ისეთი დღესასწაული მოუწყო, ასი წლის იუბილარს რომ შეშვენის. მეორეფლასელთა ხელმძღვანელის ნინო ჯაიანის მიერ მომზადებული ინსტენირების მთავარი გმირი „დილი“ იყო.

ერთხული

ერთხულია ავტორმა, ფურიად ღვთისნიერმა და ქეთოლმა კაცმა, თავისის წიგნის გამოცემის მთხვეთით, რედაქტორის მიმართული სურაზე დაგვამატებული ცასაუჩინობრივ მოწყვეტილების შემთხვევაში, ოფიციალურად რა თქმა უნდა, სამარიანი ნათელება და სამოთხუებები ჩამოიაწროა. მასპინძელმა დახსულებით ასეთი ანთი გამოითქმა სამოთხესა და ნათელება მარტივ კაცი კურ მოწყვეტა ამანე აქტურებმა უნდა ფაზისურით, ცოცხლებმა სიკეთით უნდა გავლით წუთა-სიუფლით, ფალაცოთ წასულებზე და მერე, უამრავმა კუთიობის ხევისა ერთობლივ უნდა დავიფრთხო ნათელება და კედებით. შემ, ჩემიც კაცი, ნალექანად თქვენ მე მარტ მიუღიარო და ე ა. ჯოგორისტომ მომზუდეს ლორინი სამოთხუების შეცვლაზე, მხარზე ხელი დავიწყო ტურ და დაგამატება; ნებამინა, ჯოგორისტოდან ჯოგორისტომი არ წვეტიან-მოფერა...

ასეთა, როცა შენი სიტყვა აღასრულებ სიტყვის კაცმა და მი კეტებდე გადასრულებ ასე გეტენი სიტყვით უნდა გადასრულებ რომ ჭოტილიყო ჩემი სიტყვები მაშინ, შენ მაინც, სხვათი სიტყვის გარეშე დავიკარისდი სამოთხეში, რაღაც აქცა, ამ ცოდნილ მიწაზე ბალისა სულიერო უცოდებელმა რაზე.

აღევენ გამეღადა

დასანანია განგიბის ასეთი ულმინილო გადაწყვეტილება, ბატონი კაცა. თქმის გამოაკლილით თქვენთვის საცვალელ, შენმატებილებულ და იურიანით საესკ ადალისა რეაზეპა-ის ჭოტილებიც.

მამუკა არხენიძე

ბატონი კაცა, თქმით წახელით ამ ჭერინიდან დიდი მწუხარება დაგვიტოვეთ, მაგრამ თქმითან გატარებული ღრივ და საუჩინები მუდამ სასიამორნო მოიგონებად დაგვრჩნდა.

ციცონი

თქმინი პატარა მექონიკულებიერი, სიცოცხლის მიზუ-რულს უკანასკნელ სახსოვრად მშენისრი წიგნი რომ დაუტოვეთ, ჩენენ მაღალა მოგენანტრება კაცა ბასუ.

ცისანა

წემო კაცა, შენი ღირსებუბის ჩამოითვლა შერს წაგვაფანის მაგრამ ურთო მაინც უნდა გამოიყო - სიტყვის კაცი იყავა. მხელოდ იმიტომ კა არა, რომ მშენისრ ლექსებს წერდა, კაცს მაპირის არაუკან შეპირებილი.

წიგნი ღირს მცირე პუნაზე (რა უცნაური სახლში ირი ღრივი მაქას და ხეად ერთ-ერთი ღრივით საესკ უნდა გა-მცირო).

მხელოდ და მხელოდ ერთ რაშეს შეკეთლი ხელი შეკეთლა შენისკა, რომ ეს დამირება შეგვასრულებინა... და მათცამანც ის ერთ მახადა.

ჯემალ ქასრაშვი

გამოიუთმებდ მწუხარებასთან ერთად იმაზეც შეცდება გული, ბოლონდე კურ მოვევერეთ ამ კაცს. არც გამომტე-მიტებდა თავისს თავშე საქამარს... ასელა კა კურაჟერს გამოიძო... ჯერ-ჯერობით...

ლევან ბაბუხაძია

ვაჟა შარიშვილი მხიარული ლექსერი

თალავონი აცკრიბიალდა

ტელეფონი აწერიალდა,
ტელეფონი წერიალდა,
რაჟი ნაზად აწერიალდა
და არ დიგრიალდა,
უსათუოდ დედა რეკას,
მამიკონა კი არა.

უცაბლივ მაბაზღარა

პაწაწინა კუამ

დედას დაურეცა:
- გეფულები კუვლისაო,
განჯინიდან გელისაო,
არ უწყდოდა, არაო,
რამე მოეცრიაო,
სამუქაბე ქილაო
თვითონ გატემილაო.

ოცავის შეკითხვა

მეველებია სახლის კარი:
- ფეხის ნაცვლად ხელი მეარი,
უთქათ და, ხელი კარსა ვკარ,
მერე ფეხი რასა ვკარა?!

ჩემი სამშობლო საქართველო!

კონკურსი
სიტყვაში

ქართველ მოგზაურთა ახალი პროექტი სახელწოდებით „ჩემი სამშობლო საქართველო“ – ჩეკინი ქვეყნის ფეხდაცენტრის შემოღვას ითვალისწინებს. მასში ორ ვეტერანთან, მერაბ ბართაძესთან და ანხორ ქავთარაშვილთან ერთად მერაბის თაო წლის ბიჭუნა გვირგვიც მონაწილეობს. მოგზაურები ჭყველდედე უქნით გაიღლან ნახევრ მარსობრივ დისტანციას საშუალო 20 კილომეტრს (სულ 200 კილომეტრი უნდა გრძიონ). პროექტი სამი ეტაპისგან შედგება: პირველი ეტაპი, რომელიც 25 მაისს რესთავიდან დაწყო, თეორი წყაროს, დმანისის, ბოლნისის, მარნეულის, გარდაბნის შემოცვლას ითვალისწინებს და 9 მაისს გამარჯვების პარკში დასრულდება, რასაც მოცემება მეორე და მესამე ეტაპები. გიორგი, რომელიც ამ პროექტში აღიარის “სახელით მონაწილეობს, მოგზაურობისას ნანახის და გაგრილის დღიურში შეტანას დაგვპირდა. მის პირველ ჩანაწერებს პატარა მოგზაურის თვალით დანახულ საქართველოშე შემდეგ ნომერ-შეკვეთი შემოგთავაზებთ.

სიცოხელის გაჩენა

განაფეხულზე ჩნდება სიცოხელე ხეების, ფავილების, ჩიტებისა და მრავალი სხვა სახით... ადამიანის სიცოხელე კა შეიძლება ჭყველ წამს, წუთს, საათს განწყდეს. ჭყველა ადამიანს ჰყავს თავისი შეობელი, მამა და დედა, ბება და ბაბუა. დღე და შეიძლება ცხნია თუ მუკლისთ ატრა, უკრა და გალერია, ბავშვა მისი სიცოხელის აზრი.

ერთი ადამიანის დაბადებაც ქვეყნისთვის ახალი სიცოხელის გაწერა და იხილება სახისაწყლო, როგორც ბავშვის ღედისთვის, მამისთვის, ბებისთვის ან სხვა ნათესავისთვის. შეიძლი დედისთვის ჭყლაურობა. დღის ნახევრის სიცოხელე მისი შეიძლება. დღე შეიძლებათვის თავს გაწირავს. სიცოხელის გაწერა მხრიდან აღამიანის დაბადება როგორა, ეს სითბო, სიყვარულია და აღვრისა.

ა60 69ზაპრ. 9 ცლის

დავით ჭავარიძე
7 ცლის

მარიამ ჭავარიძე
9 ცლის

მიერ რედაქტორის მოაღვევდე
ლოგოტიპი ბაბუშაძის

პასუხისმგებელი მდგრადი
იმაგინაციის ნიმისავალი

პრეზიდენტის
კანც უზარუსინი

პრეზიდენტის
მაგისტრის კანც უზარუსინი

უზარუსინის უზარუსინის
განვითარების
მაგისტრი ზონის მიერ

შექმნამისათ
და გასართობის
მასალების
ციფრულ მიერ განვითარების

სამინისტრო
უწყებელის უწყებელი
პასუხისმგებელი რედაქტორი
კლიმოვ პაბელაბის

სამინისტრო
სამინისტრო
პასუხისმგებელი რედაქტორი
ნინა კვარაცხელია

სტრიქონი:
ციფრულ მიერ განვითარების

მხატვრისათ
და დოზანის:
ვია ლაზარენი
თეა მიკაბი

კამპანიების უწყებელი
ცენტრის არჩევამაშილი
მარია გორგაბაძი
საბაზო კვარაცხელია

საფინანსო განვითარების:
ნინა ციფრულ მიერ განვითარების
უზარუსინის დამასაშილი

საზოგადოებრივის უწყებელი
ცენტრის არჩევამაშილი
მარია გორგაბაძი
ნინო კაპაჩიბი

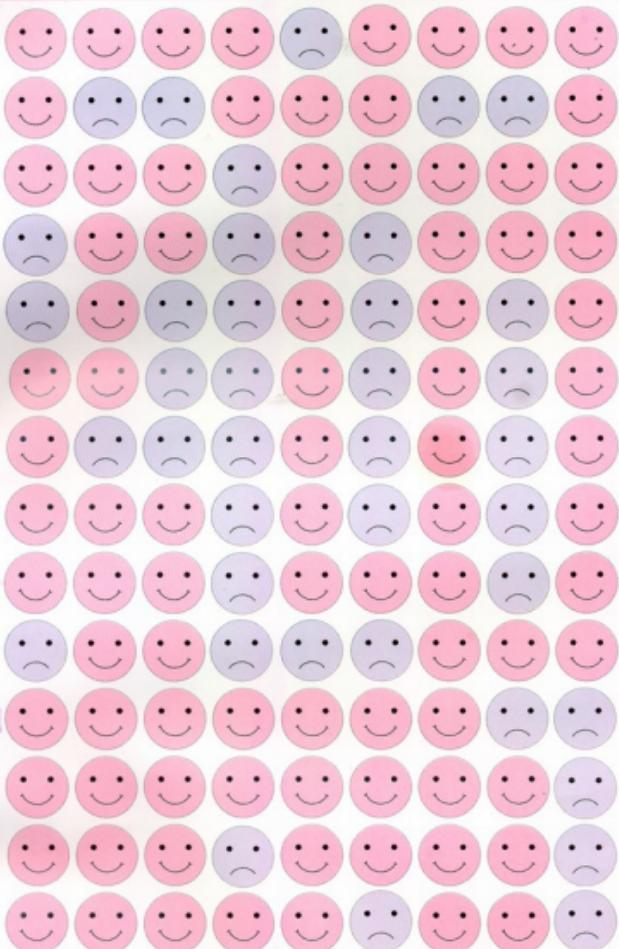
ფილი ფილატი:
გია ლაზარენის

მისამართი:
თბილისი, კოსტავას ქ. №14
ტელ: 93 10 32; 93 41 30

<http://www.dila.ge/>

ელ-ფოსტა:
dila1904@yahoo.com
ფასი 2.50 ლარი

სოსილინითი

ეს ლაბირინთი ისე უნდა გაიარო, რომ გზად
მხოლოდ მოღიმარ სახეებს შეხვდე, მოწყნილებს კი
თავი აარიდო. თან ძაფი გაიყოლე, რომ
ტესტისცალებივით მსგავს „კრეჭიებს“ ორჯერ არ
უთხრა გამარჯობა და არც უსალმოდ დატოვო ვინმე.

6 91/6

საქართველო
სამართლებრივი
სამსახური
F 343
2005

ვილონისა ვი

ვილონი (ვილონი)
მუსიკის მც.

მარტინ
ცისაძეიძე

ვილონი (ვილონი)
მუსიკის მც.

ვილონი
მუსიკის მც.

ვილონი
მუსიკის მც.

ვილონი, გორგაშვილი ანა ბაბუ
სახამ-გეორგიევისიძე

მარტინ
ცისაძეიძე

ვილონი
მუსიკის მც.

ვილონი
კარაშვილი გიორგი

სახამ
გეორგიევისიძე

ვილონი ვილონისა ვი

ვილონი
მუსიკის მც.

ვილონი
მუსიკის მც.